

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 7.

Lund den 1 Juli

1840.

I. Original-Afhandlingar.

1. *Bidrag till bestämmande af de olika begrepp, som innefattas under varietets-benämningen; af E. Fries.* (Slut fr. N:o 6).

F. Som *konstprodukter* (*alienationes*) kan man slutligen betrakta alla bildningar, som aldrig frambringas utan någon yttre tillfällig, för vextlifvet främmande mekanisk orsak. De närma sig mycket missbildningar, men dessa hafva en mer fysiologisk förklarings-grund, äfven om de äro frambragte genom kultur f. e. dubbla blommor, som dock äfven finnas naturen; *alienationes* bero endast af yttre tillfällig inverkan. I fria naturen förekomma de aldrig, om man ej hit ville räkna sådana som frambringas genom insekt-larver såsom *Phyllerii-* och *Bedeguar-bildning*, missbildade blommor af *Cerastia*, *Thymi* m. fl., frukter af *Carices*, *Campanula*, men rättare borde dessa, liksom vanställningar af aphides o. s. v., hänföras till växtens sjukdomar. Men människohand har genom olika mekanisk behandling frambragt en mängd dylika former, som ej förekomma i naturen, hvarpå *Hvitkål*, *Rotkål* m. fl. äfvensom spalier-former torde vara tillräckelige exempel. De äro långt talrikare än man förmodar. Vi skola här blott anföra några ur *Pil-släktet*, som uptagas i vår flora, så t. e. är *Salix purpurea* L. en sådan konstprodukt af *S. Helix*, *S. viridis corallina* (trädlik med röda grenar) af *S. viridis*, *S. Ruselliana* pr. p. af *S. fragilis*. — *Salix Helix*

L. är den naturliga formen, som är högvextare, risgrenig, med grå bark, bredare blad, större hängen; men planterad på jordvallar, ned till jordytan afhuggen hvart annat eller tredje år, blir den naturligtvis lågvextare, men skjuter långa raka vidjer från jorden, som af den raskare vexten få högröd färg; och i sammanhang med det långsträckta i grenarne blifva äfven bladen längre och smalare, och hängena mindre på de svaga vidjerne. Så uppkommer af den i vilda tillståndet busklikta *S. viridis* odlad som träd öfverallt på Skånska slätten varieteteten *corallina*, d. v. s. i stället för glesgrenig med brun bark o. s. v. får den en tät krona af långa vidjelika högröda grenar o. s. v., men att den är en följd af den ofta uprepade "kappningen" (Skånsk provincial-benämning) kan väl icke undfalla någon sedan orsaken en gång är uppgifven. Samma förhållande eger rum, då *S. fragilis* ofta kappas; alla våra *S. viminalis* hafva till stor del deraf sitt egna utseende; *S. lanceolata* antar ostympad snart *S. Capraea* utseende; genom ofta förnyad rothuggning får man *S. cinerea*, *aurita*, *nigricans* viminaliska; ja *S. repens* blir det i miniatyr på ängar der den årligen afslås. — Så äro våra talrika fruktsorter mindre beroende af jordman än af en primitivt olika behandling, hvarpå redan de s. k. *Trollringarne* förete exempel. Som sådana blifva sedermera konstante, tvekar man ofta huru många species man af *Pruni*, *Pyrri* etc. skall antaga; svaret synes dock lätt: så många som bestämda vilda typer finnas, utan afseende på om kulturformer äro konstante eller icke. Ty det märkvärdigaste härvid är, att efter en längre fortsatt konstlad behandling antar den böjliga naturen sjelf denna typ, som sedan blir ett outplanligt anlag hos individen och äfven bibehåller sig genom fortplantning. Flera genom kultur frambragte former återgå ej ånyo förvildade till den vilda urformen, utan urarta till en ny förvildad form. Huru genom konst frambragte lyten eller inlärde vanor, äfven bland djuren, kunna blifva ärftliga, vittna hundar födda svanslösa, då föräldrarnes varit afhuggen,

och hästar födde passgångare. Nu veta vi ock, att en till början onaturlig behandling frambragt de så kallade flathufvade Indianernes ovanliga hufvudbildning. Äfven till de olika menniskoracerne äro väl orsaken snarare än uti olika klimat, att söka olika bruk, vanor och lefnadssätt, att förtiga en olika psykisk riktningsoberäkneliga inflytande.

---

2. *Förslag till ett bestämdt beteckningssätt af de olika begrepp, som hittills varit förvecklade under namn af varieteter; af E. Fries.*

Sedan vi i föregående afhandling sökt utreda och bestämma ofvannämde begrepp, ämna vi i särskilda smärre uppsatser utveckla de frågor eller delar af nämnde ämne, som dermed stå i nödvändigt sammanhang, men som i förstnämde afhandling måste fränkiljas, på det den icke skulle vexa till större vidd än som passade för en tidningsartikel. Det ämne som främst torde komma i fråga, är väl det här upgifna.

Linné, som skapade en helt ny konstruktion för vetenskapen, måste, i följd af sakens natur, i synnerhet i sina första skrifter lägga mesta vikt på det formela, och allt det egentligen egendomliga i Linnés *Fundamenta Botanica* rör sig deromkring. Liksom *klasser, slägten, äfven arter* i Linnés systematiska verk skulle hafva sina bestämda nummer, (deraf numrens omkastning och användandet af bokstäfver för de nya f. e. i *Systema Vegetabilium*), så gaf Linné också sina varieteter en bestämd nummer-följd genom användande af Grekiska siffror eller grekiska alfabetet. Visserligen kunde detta hafva sina beqvämligheter om ej nya upptäckter ständigt måste ändra och nya åsigter uphäfva nummerföljden. För långst tillbaka har man ofvergifvit detta för slägten och arter; det är hög tid, att göra detta äfven i frågan om varieteter. Hvem förstår nu hvad man menar med blotta tillägget

β , γ , δ , o. s. v. af någon polymorf art, dels för varietets begreppets egen tvetydighet, dels för dess olika tillämpning hos olika författare. Som dessutom dels varieteterne sjelfva, dels deras serier äro olika i olika länder, är någon öfverensstämmelse i tal- eller nummer-följd icke möjlig. Särskildt är det nödvändigt att öfvergifva grekiska siffertalet, som, utom andra olägenheter (till och med i typografiskt hänseende), genom dess mångfaldiga olika användande nu mer är endast förvillande, äfven som hvarje beteckningssätt, som afser bestämd nummerföljd, är skadligt. Verkliga afarter måste betecknas genom egna namn, ej genom siffertal. Arternas nummer hade betydelse tills artnamnen blefvo antagne och sen man antagit varietets-namn äro några nummer för dem utan all nytta.

Att man likväl måste hafva något beteckningssätt för de olika gradationerne bland hittills så kallade varieteter, är klart, och därför föreslå eller rättare rekommendera vi till allmänt antagande följande af flera redan använda. Fast äldre Botanister, som i sina skrifter redan användt det gamla beteckningssättet, sväriligen kunna lösgöra sig från dess band, så vore väl att yngre eller hädanefter som författare upträdande icke låta insnärja sig i dess intrasslade garn.

Att olikheter efter ålder, olika individuella eller blott lokala skillnader, icke särskildt, utan blott i generela beskrifningen, böra anmärkas, synes vara i sig klart. Äfven med artförändringarne tyckes detta i flesta fall tillräckeligt, såsom *variat major et minor, foliis latioribus et angustioribus, capsulis glabris et sericeis* (ty båda dessa återkomma hos alla verkliga afarter af *S. repens*, *nigricans* o. s. v.). Vill man särskildt tala om någondera af dessa, är väl tillräckligt sätta *S. repens v. (varietas) lejocarpa* o. s. v. I Herbarier och samlingar torde detta vara tjenligt, men knapt i systematiska verk. Som artförändringar dessutom blott visa sig uti någon viss del och därför vanligen så åtskiljas att den ena är motsatt den andra och derigenom utesluter en tredje, kan

gera den typiska anföras som a., den sällsyntare som b., f. e. *S. repens* a. *eriocarpa*; b. *lejocarpa*: *Turritis hirsuta* a. *genuina*, b. *glaberrima* o. s. v. Och då sådana artförändringar äro analoga hos flera närslägtade arter nyttje man för alla dessa *samma benämning*, som då genast antyder de analoga formerne.

Deremot böra *afarter* alltid särskildt utföras efter artens diagnos; och då dessa mycket olika förhålla sig i olika länder, samt aldrig böra så framställas att de utesluta nya, kan härvid aldrig utan olägenhet någon slags nummerföljd användas. Jag föreslår betekna dem med — framför afartens namn, f. e.

Sal. repens (a. *eriocarpa*. b. *lejocarpa*). X

— *fuscata*.

— *argentea*. X

Vid en *artförändring*, hvars skillnad alltid kan antydvas med ett enkelt ord, benämnes denna alltid efter den afvikande karakteren, äfven om den förut erhållit eget artnamn. Således benämna *Wimmer*, *Meyer* m. fl. *S. Lambertiana* riktigare *S. purpurea latifolia*, än *S. purp. Lambertiana* o. s. v. Men med *afarter* är ett annat förhållande, dels kan deras benämning icke fullt innefatta olikheten, dels kunna de från annan synpunkt (som vanligast af andra författare sker) betraktas som arter. För dessa *bibehålle man lika samvetsgrant som för arter upfinnarens benämning*, och ändre det icke efter sitt eget tycke (ty det är fullkomligt subjektivt) till något mera passande. Häruti försynda sig vanligen de flesta författare; men det är verkligen lika nödvändigt att de blifva fixerade, som arters. Antingen man betraktar en annan författares afart som art, eller dess art som afart, bibehålle man dess gifna namn.

Att betekna *underarter* med * före namnet brukades af *Vaillant* och har i sednare tider af de flesta blifvit antaget. Att således derifrån afvika vore intet skäl; således:

1. *Pimpinella Saxifraga* (a. et b. dissecta).

— *alpestris*.

* *P. nigra*.

2. *Pimpinella magna* (a. et b. dissecta).

Hvad benämningen beträffar måste den lika samvetsgrant bibehållas, som afarters.

Reichenbach betecknar *Hybrida arter* med X, hvilket vi anses böra antagas (men större delen af dess hybrida växter anse vi för af- och under-arter). Under-arter ställas under hufvudarten; bastard-arter särskildt, men utan eget nummer; f. e.

2. *Verbascum Thapsiforme* (b. albiflorum).

— *condensatum*.

X *Verbascum seminigrum* (nigro-thapsiforme).

4. *V. nigrum*.

X *V. collinum* (Thapso-nigrum); o. s. v.

Kan en bastard-art icke ställas omedelbart imellan båda föräldrarne, ställes den efter den, hvilken den mest liknar.

Monstrositeter anmärkas icke särskildt i systemet. En annan gång torde vi dock få meddela en systematisk uppställning, dock ej efter systemet, utan efter de missbildade organerne, på de viktigaste hos oss funne missbildningar, med upmaning till våra flitiga yngre Botanister att icke lemna dessa den ringa upmärksamhet, som hittills förhållandet varit. Deras beskrifning är af vigt för fysiologien.

Vill man, som i synnerhet i kulturvexternes historia är nödigt, särskildt anföra afven de *förändringar som af konsten blifvit frambragte*, så utmärkas de som artförändringar eller afarter, allt efter som ett organ eller hela vextens utseende blifvit förändradt.

3. Fortegnelse over Phanerogame Planter og Brægger i Skiensfjordens Omgivelse, af M. N. Blytt.

(Slut fr. N:o 3.)

Carex pilulifera, alm.	— cinerea, alm.
— digitata, alm.	— limosa, Skien sparsomt paa Myrene ved Börssöen.
— ornithopoda, Brevig.	
Typha latifolia, Langesund.	Empetrum nigrum, alm.
Sparganium natans, Skien, Porsgrund.	Myrica Gale, alm.
— simplex, Langesund.	Humulus Lupulus, Fjærestrand, Skien, Porsgrund, Brevig.
— ramosum, Skien, Porsgrund.	Populus tremula, alm.
Urtica dioica, alm.	Mercurialis perennis, Skien sparsomt; almindelig ved Porsgrund, Brevig og Langesund.
— urens, alm.	
Alnus glutinosa, Brevig, Langesund.	Juniperus communis, alm.
— incana, alm.	Taxus baccata, Porsgrund ved Vestvig nær Frierfjord og ved Lönevand; Langesund på klippe ud imod Hayet.
Myriophyllum spicatum, Skien, Porsgrund.	Atriplex litoralis, Langesund.
— verticillatum, Porsgrund.	— angustifolia, Brevig, Porsgrund.
Betula alba, alm.	— patula, Skien, Porsgrund Brevig.
Quercus Robur, alm.	— hastata, Brevig, Langesund.
Fagus silvatica, et enkelt Træ i Skoven ved Vestvig ved Frierfjorden lige over for Pladsen Bökekaasa.	Fraxinus excelsior, alm.
Corylus avellana, alm.	Acer platanoides, alm.
Pinus silvestris, alm.	Polypodium vulgare, alm.
— abies, alm.	— Phegopteris, alm.
Salix pentandra, Skien, Porsgrund, Langesund.	— Dr. opteris, alm.
— amygdalina, Porsgrund.	Aspidium Thelypteris, Skien paa Myrene ved Börssöen.
— repens, alm.	— cristatum, med forrige.
— phyllofolia, alm. — β . nigricans, Skien.	— Filix Mas, alm.
— glauca, Langesund sparsamt.	— spinulosum, alm.
— aurita, alm.	— Filix femina, alm.
— caprea, alm.	— fragile, alm.

<i>Woodsia ilvensis</i> , alm.	<i>Lycopodium Selago</i> , Skien, Porsgrund, Langesund.
— <i>hyperborea</i> , revig, Langesund.	— <i>annotinum</i> , Skien, Porsgrund.
<i>Asplenium septentrionale</i> , Skien, Porsgrund.	— <i>clavatum</i> , Skien, Porsgrund, Brevig.
— <i>Ruta muraria</i> , alm.	— <i>complanatum</i> , Porsgrund paa Skaatet.
— <i>Trichomanis</i> , alm.	<i>Equisetum arvense</i> , alm.
— <i>viride</i> , Skien, Porsgrund.	— <i>umbrosum</i> , Skien, Porsgrund.
<i>Pteris aquilina</i> , alm.	— <i>silvaticum</i> , alm.
<i>Struthiopteris germanica</i> , Skien, Porsgrund.	— <i>palustre</i> , alm.
<i>Blechnum Spicant</i> , Skien, Porsgrund, Brevig.	— <i>limosum</i> , Skien, Porsgrund.
<i>Botrychium Lunaria</i> , Skien, Porsgrund, Brevig.	— <i>hiemale</i> , Skien, Porsgrund, Helleaasen ved Brevig.
<i>Ophioglossum vulgatum</i> , Lövä och Sandö ved Brevig.	

Utgifvarens tillägg.

Man har gjort anmärkningar dervid att de af Prof. Blytt benäget meddelade vextförteckningarne blifvit intagna, emedan de, liksom alla blotta register, sakna intresse. Utg. har upfattat saken från en annan sida; han anser ingenting sakna intresse, som kan bidraga till noggrannare kunskap om Skandinavians flora; och bland de tre skandinaviska rikena är Norges flora i närvarande stund minst känd. Särdeles under de sednaste decennierna är detta, i så många hänseenden intressanta, land väl i de flesta direktioner genomrest och undersökt af dels landets egna dels främmande botanister; men man saknar icke blott en flora öfver hela landet, hvartill ganska rikhaltiga materialier väl äro att tillgå, men de ligga strödda på en mängd olika ställen; utan äfven öfver vegetationen i enskilda trakter sväfvar man i okunnighet. Bland dessa är hela kuststräckan från Kristiansand till Kristiania; och det är för att härom skaffa kunskap, som Prof. Blytt på min begäran meddelat mig de af honom upgjorda förteckningar öfver vexterne i trakten af Arendal och Skien. Men jag ansåg deras offentliggörande äfven i andra hänseenden af intresse. Så t. ex. ådagalägga de den olikhet i vegetationen, som inom ett obetydligt afstånd visar sig mellan trakter, der öfvergångsformation (såsom vid Skien) är herrskande, och de der urformationen (såsom vid Arendal) råder. Vidare

lemna dessa vextförteckningar ett godt tillfälle att anställa jemförelse mellan vegetationen på Norska kusten och den gent emot liggande Svenska, o. s. v. — För närvarande måste jag inskränka mig till en allmän mera rapsodisk jemförelse mellan vegetationen i dessa trakter och på några punkter i Sverge, hvartill jag så mycket helre valt Göteborg och Gotland, som man så väl öfver dessa ställens flora eger noggranna underrättelser *), som de ock båda äro mer eller mindre underkastade samma yttre momenters inverkan som de ifrågavarande trakterne i Norge; alla ligga de vid hafvet, under nära nog samma latitud, ega obetydliga berg, hvartill kommer att på Gotland och i Skienstrakten är öfvergångsformationen herrskande, under det urformationen råder kring Göteborg och Arendal. Omfånget af dessa florors gebit är ock ej särdeles betydligt olika. Som Dovrefjelds flora är väl undersökt och känd **), har jag äfven tagit den i betraktande, att den olikhet må synas, som eger rum mellan kust- och fjäll-floran i Norge. Inom dess gebit är skiffer herrskande. — Gerna skulle jag önskat att hafva tillgång på någon fullständig upgift öfver vegetationen i någon mellanliggande trakt, t. ex. Mjösens omgifning, för att derigenom bilda liksom en öfvergång mellan de båda ytterligheterna: men som en sådan saknas och jag ej heller har tillräckliga materialier rörande vegetationens beskaffenhet på vestkusten (t. ex. Bergen eller Trondhjem) och derjemte i närvarande stund icke eger tillgång till Sommerfelts Flora öfver Saltdalen; så måste jag inskränka mig till de äfvan upgifna trakterna.

I följande jemförelse äro de naturliga vextgrupperna begränsade på samma sätt, som i de af mig utgifna: Adnotata in geogr. plant. intra Sueciam distributionem, och arterna äro äfven i alla flororna tagna i samma omfång.

Vid beräkning af antalet af de för de särskilda trakterna anförda vexterna finnes, att Gotland har 793, Göteborg 721, Skien 622, Arendal 520 och Dovre 450 kotyledona vexter, deribland inberäknade Filices et aff. Se vi på särskilda grupper och deras förhållande till vegetationen i hvarje af de ifrågavarande trakterna, visa sig följande förhållander:

*) Areschoug, *Plantæ Cot. Floræ Gothoburg* Lund 1835, och tillägg i *Bot. Not.* 1840 N:o 2; *Säve Synops. Floræ Gothlandicæ.* Ups. 1837.

***) Blytt, *Dovrefjelds Flora* i *Nytt Magaz. for Nat. Vid. Kristiania* 1837 1:ste Bind p. 170 följ.

Grupp.	Gotl.	G:bg	Sk.	Ar.	Dovre.
Monoc. crypt.	30. 26,4	30. 24,3	30. 20,7	23. 22,1	26. 17,4
— phaner.	207. 3,8	179. 4,02	160. 3,8	124. 4,1	121. 3,7
Dicotyl.	556. 1,4	512. 1,4	432. 1,4	373. 1,39	303. 1,4
Filices	14. 56,6	15. 48,	29. 31,	14. 37,1	13. 34,6
Gramin.	71. 11,1	62. 11,6	54. 11,5	42. 12,3	43. 10,4
Cyper.	56. 14,1	52. 13,8	57. 10,9	44. 11,8	45. 10,
Orchid.	28. 28,3	4. 180	11. 56,5	3. 173,	10. 45,
Amentac.	13. 61,	19. 37,9	17. 36,5	13. 40,	20. 25,5
Polygon.	13. 61,	21. 34,3	13. 47,8	11. 47,2	8. 56,2
Chenop.	17. 46,6	13. 55,4	8. 77,7	5. 14,	1. 450,
Labiät.	26. 30,4	22. 32,7	20. 31,	16. 32,5	7. 64,2
Scrophul.	32. 24,7	26. 26,1	21. 29,6	19. 27,3	14. 32,
Borag.	13. 61,	15. 48,	15. 41,4	7. 74,2	7. 64,2
Ericin.	16. 49,5	13. 55,4	13. 47,8	14. 37,1	14. 32,
Synanth.	70. 11,3	66. 10,9	59. 10,5	50. 10,4	42. 10,7
Umbellif.	30. 26,4	19. 37,9	16. 38,8	13. 40,	6. 75,
Saxifrag.	4. 198,2	4. 180,2	4. 155,5	3. 173,3	11. 40,9
Rosac.	36. 22,	38. 18,9	36. 17,2	29. 17,9	22. 20,4
Legum.	36. 22,	32. 22,5	22. 28,2	22. 23,6	13. 34,6
Caryoph.	30. 26,4	37. 19,4	28. 22,2	24. 21,6	27. 16,6
Crucif.	43. 18,4	31. 23,2	25. 24,8	21. 24,7	24. 18,7
Ranunc.	28. 28,3	20. 36,	17. 36,5	12. 43,3	17. 26,4

O. S. V.

Denna tabell visar att familjerna, med hänseende till arternas antal, inom dessa särskilda florer följa på hvarandra i nedanstående ordning:

Gotl.	Göteb.	Skien.	Arendal.	Dovre.
Gramineæ.	Synanth.	Synanth.	Synanth.	Cyperaceæ.
Synanth.	Gramineæ.	Cyperac.	Cyperac.	Gramineæ.
Cyperac.	Cyperac.	Gramin.	Gramin.	Synanth.
Cruciferæ.	Rosaceæ.	Rosaceæ.	Rosaceæ.	Caryophyll.
Rosaceæ.	Caryoph.	Caryoph.	Caryoph.	Cruciferæ.
Leguminosæ	Legumin.	Cruciferæ.	Legumin.	Rosaceæ.
Scrophul.	Cruciferæ.	Legumin.	Cruciferæ.	Amentaceæ.
Umbellif.	Scrophul.	Scrophul.	Scrophul.	Ranuncul.
Caryoph.	Labiataæ.	Filices.	Labiataæ.	Ericinæ.
Ranuncul.	Polygonææ.	Labiataæ.	Ericinæ.	Scrophul.
Orchideæ.	Ranuncul.	Amentaceæ.	Filices.	Legumin.
Labiataæ.	Umbellif.	Ranuncul.	Amentaceæ.	Filices.
Chenopod.	Amentaceæ.	Umbellif.	Umbellif.	Saxifrageæ.
Ericinæ.	Borag.Filices.	Boragin.	Ranuncul.	Orchideæ.

O. S. V.

Ett annat förhållande uppstår deremot, om man afser individerna, hvarvid man dock bör skilja mellan dessa, såvida de till följe af sin storlek, vexasätt, blommornas färg o. d. bestämma traktens karakter och allmänna utseende, och dessa, såvida de till antalet äro talrikast, ehuru deras litenhet o. s. v. kan göra att de icke på något särdeles i ögonen fallande sätt utmärka trakten. I förra hänseendet måste väl

första rummet tilldelas *Coniferae*, *Amentaceae*, *Gramineae*, utom på Dovre, der *Coniferae* träda tillbaka och *Amentaceae* (genom *Salix*) intaga dess plats; i denna flora utmärka sig i detta hänseende äfven *Ericinae*, *Cyperaceae*, *Ranunculaceae*, *Saxifrageae*. I fråga om individernas antal måste väl *Gramineae* erhålla främsta platsen inom alla 3 flororna, hvar efter *Coniferae*, *Amentaceae*, *Cyperaceae* folja, ehuru Dovre äfven här gör ett undantag i det att de 2 sista familjerna öfverträffa *Coniferae*.

Liksom annorstädes i Skandinavien, så ådagalägga äfven inom de nu ifrågavarande flororna *Orchideae* den inverkan, som grundens beskaffenhet utöfvar på deras förekomst. De äro talrikast på Gotland, dernäst i Skien trakten, så på Dovre; i trakterne af Arendal och Göteborg äro de högst sparsamma. Öfvergångsformationens förmonliga inflytande uppenbarar sig äfven i flera andra, ehuru mindre frappanta, hänseenden. — *Saxifrageae* och *Amentaceae* innehålla en mängd arter, som endast trifvas i fjälltrakter, hvadan de på Dovre framträda talrikare än i de andra trakterna.

Familjer, som höra till Skandinaviska halföns flora, men saknas i alla de 3 nu i frågavarande trakterna, äro: *Aristolochiae*, *Santalaceae*, *Elæagneae*, *Amaranthaceae*, *Verbenaceae*; endast inom endera af flororna förekomma: Gotland: *Globulariaceae*, *Apocynae*, *Resedaceae*, *Cucurbitaceae*, *Cistineae*; Dovre: *Polemoniaceae*, *Tamariscinae*; Göteborg: *Ceratophylleae*: inom tvänne finnas: Gotland och Göteborg: *Hydrocharideae*, *Orobanchae*; Gotland och Dovre: *Melvinthaceae*; Gotland (*Euonymus*) och Arendal (*Ilex*): *Celastrinae*; Göteborg och Arendal: *Lobeliaceae*. — Gotland och Göteborg sakna: *Thymeleae*; Gotland och Dovre sakna: *Aroidae*; Dovre saknar: *Characeae* (någon *Chara* upgifves väl icke heller för Skien och Arendal, men finnes der utan all fråga), *Rhizocarpeae*, *Lemnaceae*, *Asphodeleae*, *Irideae*, *Plumbagineae*, *Solanaceae*, *Convolvulaceae*, *Jasmineae*, *Lythrariceae*, *Rhamneae*, *Acerinae*, *Hypericineae*, *Tiliaceae*, *Malvaceae*, *Lineae*, *Nymphaeaceae*, *Berberideae*.

Framdeles torde jag blifva i tillfälle att mera detaljeradt framställa så väl de nu antydda olikheter, som ock åtskilliga andra förhållander, hvilka framstå genom jämförelsen mellan dels dessa 3 floror, dels dessa och andra punkter i Norge och Sverge. Norge erbjuder i vextgeografiskt hänseende flera intressanta företeelser; men ehuru många materialier än blifvit samlade, återstår dock ännu mycket att undersöka och observera innan det blir möjligt, att till ett någorlunda sammanhängande helt förena de spridda iakttagelserna; salunda, för att blott anföra ett exempel, ega vi icke någon fullstän-

dig vextförteckning öfver någon trakt på hela vestkusten förr än Saltdalen i Nordlanden; och att man, förr än en eller helre flera sådana blifva att tillgå, icke kan framställa någon allmännare vextgeografisk öfersigt, är lätt att inse; äfvenså skulle en någorlunda noggrann flora öfver Hardangerfjällen i detta hänseende vara af högt intresse. Vi böra dock hoppas, att Prof. *Blytt*, hvilken redan gjort så mycket för att sprida kännedom om Norges vextförhållander, också drager omsorg derom att de nu antydda, äfvensom andra, brister blifva undanröjda.

4. *Strödda anmärkningar öfver några Svenska Vexter; af E. Fries.* (Se N:o 3*).

1. *Anthemis tinctoria* finnes i Upland icke blott med bleka (var. β Wahl.), utan och fullkomligt hvita stråblommor ss. vid Salnecke, Upsala vid Slottet. — Denna sällsynta artförändring, som hittills endast uppgifvits från S. Ryssland, är insamlad för Herb. Norm. VI. Den öfverensstämmer med det exempl. vi sett af *Anth. maritima* Retz. Scand.

2. Den vid Upsala vexande *Anthemis arvensis*, äfven som figuren *Engl. Bot. t. 602*, öfverensstämmer med Wallr. art; underarten *agrestis* W. är eljest vida allmännare i de flesta trakter.

3. *Mentha latifolia* Nolte in *Fl. Dan. t. 2156* är endast en härig form af *M. sativa*. Fullkomligt motsvarande nämnde figur finnes den vid Fryeleds å i Småland. Bladen äro nästan hjertlika. Den förhåller sig i detta fall till *M. sativa* som *M. agrestis* till *M. arvensis*.

4. Siberiska exemplar af *Primula siberica* Jacq. öfverensstämmer fullkomligt med *Pr. norvegica* Retz. och *Pr. finmarkica* Willd. — Det första namnet som äldst bör föredragas.

*) I nämnde Nr rättas: sid 33 rad. 3 läs Halque; sid 33 r. 15 i stället för "anmärkes i texten" sättes "icke anmärkes, ty texten hör till den rätta *Er. cicularium*."

5. Då *Primula farinosa* vexer i bergs- eller fjäll-trakter blir den mindre utbildad. Exemplar af *Primula scotica* Hook. *Fl. Lond. t. 133*, sände af D:r Greville från Skottland, öfverensstämman fullkomligt med sådana exemplar, som jag icke anser på något sätt kunna skiljas från den vanliga frodigare slättlandsformen af *Pr. farinosa*.

6. I sumpiga gropar vester ut från Thorsberg ned vid Fylleå (i gränsen mellan Lidhults och Femsjö socknar) har jag mycket sparsamt funnit en *Utricularia*, som jag tvekade huruvida den skulle vara en storvext *U. intermedia* eller *U. vulgaris* (som jag aldrig funnit uti magrare skogs- och bergstrakter). Den är fullkomligt *Utr. neglecta* *Fl. Dan. t. 1931*. Den rekommenderas till nogare granskning, då jag nu troligen knappt sjelf får tillfälle på stället undersöka den. Kan den *Utric. vulgaris* man upgifver från flera bergstrakter vara denna?

7. *Heracleum Sphondylium* Engl. Bot. t. 939 föreställer äfven *H. Sphondylium mente Kochii*, och icke den Upsaliensiska eller *H. sibericum*.

8. *Sisymbrium Araboides*, foliis radicalibus rosulatis lyrato-pinnatifidis subhirsutis, caulinis sparsis linearibus, cauleque erecto ramoso subglabris, siliquis linearibus erectis strictis pedicello duplo longioribus, *Hook. Fl. Bor. Am. p. 63. t. 21*, ex quo *Arabis lyrata* *Lim. Spec. Pl. p. 929*; är samma vext, som vi i Sverige känna under namn af *Arabis Thaliana* β . — *Hooker* tog den först (l. c. p. 42) för en varietet af *Arabis petraea*; men genom nogare undersökning fann han den, genom den annuella roten, hjertbladens läge i fröet, vara vida mera beslägtad med *Arabis Thaliana* hvarifrån den endast afviker genom rotbladen, större vext, blommor och frön, hvarigenom hjertbladen tydligare blifva incumbentes. — Den är mycket allmän i nordligaste Amerika, der *S. Thalianum* icke förekommer. Denna olika geografiska utbredning (ty i mellersta och sydliga Europa, der *S. Thalianum* är allmän, förekommer icke *S. Araboides*) synes visa, att den för-

tjenar antagas som en egen medelart mellan *Arabis petraea* och *Sisymb. Thalianum*, helst öfvergångar icke blifvit funne.

9. *Viola umbrosa*. Den stora öfverensstämmelsen som herrskar öfver allt i den arktiska zonens vegetation är redan förut känd. Skandinaviens nordliga och alpina trakter hafva knappast någon art, som ej tillika förekommer i de arktiske länderne. Så är förhållandet icke blott med de äldre Linnæanske vexterna, utan äfven de i sednare tider upptäckte hafva samtliga nästan samtidigt blifvit funna i de öfrige arktiske länderne, såsom de Wahlenbergske, *Eriophorum Chamissonis*, *Saxifraga hieracifolia*, *Braya alpina* *), *Sisymbrium Araboides*, *Artemisia norvegica* (på klippiga Bergen i Nord-Vestliga Amerika); ytterligare bevis derföre lemna *Viola umbrosa*, *Stellaria alpestris*, *Rubus castoreus*, att förtiga sådana arter, hvars synonymie redan är känd och upptagas i Siberiska och Amerikanska floror. *Viola umbrosa* är utom Skandinavien äfven hemmastadd i N. Europeiska Ryssland (*Fischer! in litt. V. borealis Weinm.! in Linn. et Fl. Petrop.*), öfver hela nordliga Siberien (*V. Gmeliniana* δ ? *cordifolia* Dec. Syn., *V. suavis* Fisch., *V. salina* Turczannoff!) och i Canada (*V. Selkirkii* Goldie). — *V. epipsila* synes hafva samma geografiska utbredning.

10. *Viola hirta*. Den vid Upsala allmänaste formen af denna är lägvest och har de mellersta kronbladen bara; den passar fullkomligt till *V. collina* Koch. Syn. — Som art bör den likväl aldrig skiljas och äfven Reichenbach hänför den som afart till *V. hirta*. Till den hör ock *Engl. Bot. t. 894*.

11. *V. canina* Engl. Bot. t. 620 hör till underarten *V. silvatica*. Om man än skiljer denna som verklig art, kommer i min tanka ändå *V. montana* att förenas med den egentliga *V. canina*. *V. Ruppil* står också vida närmare sistnämde än någon af de ljus- eller vitblommige. Att *Bertoloni* i sin Fl. Ital. ej känner dessa Nordiske vexter är tillräckeligen klart af dess citerande af synonymer.

12. *Cucubalus maritimus* skiljes nu ånyo af Hooker i dess Engl. Flor. ed. 4, hufvudsakligen efter fröen, som yngre på den äro violetta, men på *C. Behen* hvita. I min tanka ligger den väsentligaste skillnaden i dess perennerande stjelkar (den är en suffrutex humifusus), hvadan ock i alla bladveckan om hösten utbildas små bladrossetter (ofullkomliga knoppar), som följande året utvexa till nya grenar. Pistillerne och fröhu-

*) De arktiske släakterne *Braya*, *Platypetutam* och *Eutrema* utgöra i vår öfvertygelse ett enda naturligt, och utom de mer eller mindre utbildade skidorne äro de svåra att skilja som arter.

sets rum äro oftast 3. — Sen man öfvergifvit, med allt skäl, att bestämma Alsinaceernes släkten endast efter pistillerna, så torde vara tid äfven söka en bättre indelningsgrund för Sileneernes släkten. I *Chloris* Hannov. skiljas de derföre mest eiter frohusous rum, men hjälper föga. *Cucubalus maritimus* skulle efter den der upgifna karakter höra till släktet *Viscaria* (*Lychnis viscar.*). Vi skola vid ett annat tillfälle gifva förslag till en ny diagnostik af dessa släkten efter kronbladens läge och blomfodrets beskaffenhet, som redan skilja de utmärktaste släkten bland dem f. e. *Dianthus*, *Gypsophila* o. s. v.

13. *Stellaria alpestris*. Öfverensstämmer fullkomligt med *St. borealis* Bigelow, till hvilken *Hooker in Fl. Bor. Am. p. 91, 95* hänför som synonym *Spergulastrum lanceolatum* Mich. (detta slägte, som Pers. kallar *Micropetalum*, afviker från *Stellaria* endast genom 4 stift och små försvinnande kronblad) och *Sp. lanceolata* Torrey. *Hooker* anmärker äfven att folia ofta öfvergå till bractæ, och att den då svårigen kan skiljas från *St. longifolia* Mühlenb., (denna sednare är *Spergulastrum gramineum* Mich., och *St. graminea* Bot. Amer.; den äkta *St. graminea* skall ej förekomma i N. Amerika), hvilken utmärker sig endast genom panicula terminalis och smalare blad. Båda hafva vanligen 4 pistiller "et flores facie *Stellariæ uliginosæ*." Beskrifningen af *St. longifolia* Mühlenb. passar på det nogaste till *St. alpestris* a. Fr. Nov. Mant., som visst icke är en tillfällig, utan ganska bestämd form, ymnig i Norra Lappmarken, ofta sänd under namn af *Stell. longifolia* Fr. från hvilken den dock är skild.

14. De af *Sagina procumbens* i Nov. Fl. S. anförde arterer äro väl tecknade i Fl. Dan. t. 2103. Fig. 1 föreställer hufvudarten; f. 2 afarten *fontana*; f. 3 afarten *maritima*.

15. De trenne olika vextställen som upgifvas för *Genista germanica* äro ett och samma olika upgifvet. Enklast och lättast att igenfinna är det således: mellan Sperlingsholm och Enslöf i Fostad gårde, samt på Mikedala berg i Vapnö S:n. Det sistnämde är nytt, först upgifvet af Mag. *Ringius*.

16. *Prunus insititia* Engl. Bot. t. 841 föreställer den Blekingska formen; och *P. domestica* l. c. t. 1783 afarten *rustica*, efter allt hvad jag kan finna. Frukten är klotrund, mörkblå.

17. Ehuru *Koch* änyo skilt *A. oleraceum complanatum* som egen art under namn af *Allium carinatum* (efter *Hallers* synonym), så förblifver jag dock bestämdt öfvertygad om dess identitet med *Allium oleraceum*; *Linné* citerar jemte *Hallers* synonym äfven *Clusii*, som uppenbart hör till den Svenska. *A. carinatum* Engl. Bot. t. 1658 hör till *All.*

oleraceum complanatum; men Fl. Dan. t. 2009 föreställer vår *Allium carinatum*.

18. Af *Potamogeton marinus* L. et Fr. Nov. fl. Su. finnes en ypperlig figur i Fl. Dan. t. 2106.

19. Någon *Agrostis* liknande *A. setacea* Engl. Bot. t. 1188 finnes icke i Sverige. Den kommer i utseende närmast *Arundo lapponica*. (Denna sista upgifves nu i England just från samma trakter).

20. *Chara hispida* Engl. Bot. t. 463 föreställer den större, ej den mindre *Ch. aspera* Willd. — Jemte det jag tillönskar Lector Wallman all lycka till dess monografi öfver släktet *Chara*, instämmer jag äfven gerna i dess träffande yttrande, att "*Wallroth sjelf genom sin egna och besynnerliga terminologi gjort sin Ch. papulosa oigenkännelig*." För min del måste jag tillstå, att vid begagnandet af Wallroths sednare arbeten jag väl förstår en dels, men ock en dels måste profetera. Mitt exemplar af dess Fl. Crypt. Germ. är nu hos Lector Wallman, så att jag ej kan jemföra dess beskrifning, men jag påminner mig han säger: "*primo intuitu physematibus verticillorum articulatis ibique similibus spinuliformibus obsessis habituque prorsus horrido recognoscenda*." Förmodligen har deraf Charernas berömde monograf *Braun* sökt den i en form af *Ch. aspera*. — Som *Ch. flexilis* γ. *papulosa* Sæve Fl. Gotl. i min tanka icke kunde förenas med *Ch. flexilis*, anförde jag i Nov. Mant. att den derifrån måste skiljas (jag anmärkte, att jag ej sett original exemplar af *Ch. papulosa* Wallr. och att benämningen således var provisorisk); att den stod *Ch. hispida* grupp närmare än någon *Ch. flexilis*; att den äfven i afseende på taggarne och bracteerne tydligen hörde till den förre; att jag sett den nedra stjelken polysifonisk. — Det fagnar mig att finna denna min åsigt i allo gillad af Lector Wallman (i N:o 4 af denna tidskrift); äfvensom jag bör tillägga, att den Golländska artens skillnad från *Ch. Pouzolsii* aldrig betvivlats.

II. Hvarjehanda.

Magister *J. E. Areschoug* har nu under titel *Algæ Scandinavicae exsiccatae* utgifvit 1:sta häftet af en exsiccata samling af Alger. Det innefattar 25 arter (hvaribland några nya), och finnes till salu i Gleerups bokhandel i Lund för 3 R:dr B:ko. Vi skola framdeles närmare redogöra för dess innehåll.

(Med detta nummer följer ett bihang.)

BIHANG

TILL

BOTANISKA NOTISER,

Juli 1840.

Literatur.

1. *Prodromus Systematis naturalis Regni vegetabilis; Auctore A. P. DeCandolle. Pars septima; Sectio posterior. Paris, Treuttel et Würtz 1839. p. 331—801.*

Det kan ej annat än på det högsta fagna hvarje botanikens vän, att åfvannämnde i alla hänseenden och för alla tider klassiska arbete af Europas utmärktaste Botanist med så rastlös ifver fortgår och nalkas sin fulländning. Närvarande del innehåller slutet af *Calycifloræ* och innefattar följande familjer: *Stylidiæ*, *Lobeliaceæ* (jemte de tvenne följande bearbetade af *Alphons De Candolle*), *Campanulaceæ*, *Cyphiaceæ* (ny familj som utgöres af det enda släktet *Cyphia*), *Goodenovieæ*, *Roussæaceæ* (likaledes här först framställd med ett enda släkte och en art *Roussæa simplex*), *Gesneriaceæ*, *Sphenocleaceæ*, *Columelliaceæ*, *Napoleoneæ*, *Vaccinieæ* (bearbetad af *Dunal*), *Ericaceæ*, *Epacrideæ*, *Pyrolaceæ*, *Francoaceæ*, *Monotropeæ*. — Ref. vill här blott i korthet anföra hvad som speciellt rörer Skandinaviens Flora. *Lobelia* med 173 arter uptager äfven *L. Dortmanna*; alla skandinaviska *Campanulæ* äro bibehållna i detta släkte, som eger 182 arter, oaktadt flera arter blifvit hänfödda till andra genera, hvaribland *Wahlenbergia* med 94 species. *Vaccinium* har 85 arter, hvaribland våra nordiska, utom *V. oxycoccus*, hvilken under namn af *Oxycoccus palustris* jemte 2 amerikanska bildar ett eget släkte. — I *Arctostaphylos* uptagas de båda skan-

dinaviska arterna. *Andromeda polifolia* (med flera varieteter) bibehålles jemte två amerikanska i det ursprungliga släktet, hvaremot *A. calyculata*, jemte en amerikansk art, bildar släktet *Cassandra*; och *A. tetragona* och *hypnoides* hänföras till *Cassiope*. *Calluna vulgaris* bildar sitt eget genus, hvaremot de 2 andre skandinaviske *Ericæ* bibehållas i detta slägte, som här uppträder med 429 arter. *Menziesia cærulea* heter numera *Phyllodoce taxifolia* Salisb. — *Loiseleuria* antages med den enda arten *procumbens*; deremot få *Rhododendrum lapponicum* och *Ledum palustre* kvarbli i sina släkten. — *Pyrola uniflora* heter nu *Moneses grandiflora* Salisb.; *Chimaphila* antages med arten *C. umbellata* jemte 2 amerikanska; de öfriga skandinaviska arterna af *Pyrola* förblifva i detta slägte. *Monotropa hypopitys* kallas *Hypopitys multiflora* och *M. hypophegea* benämnes *Hypopitys glabra*.

2. *Flora Danica. Fasciculus 38. Havniæ 1839.*
Tab. 2221—2280.

Detta klassiska planchverk, som utgör en heder för Danmark, påbörjades 1763 och har sedan dess alltjemnt fortsatts, sedan 1805 under EtatsRådet *Hornemanns* inseende. Huru det med hvarje nytt band vunnit i precision och fullkomlighet vet en hvar, som kastat ögonen i detsamma; och närvarande häfte utgör äfven härpå ett talande bevis. — I detta häfte äro följande fullkomligare vexter afbildade. Tab. 2221 *Veronica agrestis* L. 22. *Glyceria distans* Wahlenb. 23. *Köleria cristata* Pers. 24. *Cuscuta lupuliformis* Krock. 25. *Ornitog. pratense* Pers. (O. stenopet. Fr.). 26. *Atriplex angustifolia* Sm. 27. *Allium vineale* L. (A. aren. L. Fr.). 28. *Rumex conglomeratus* Murr. 29. *Rum. Nemolapathum* L. Fil. 30. *Polygonum minus* Huds. 31. *Arenaria marina* Web. (A. marit. β . L.) 32. *A. media* L. (Ar. marina Sm. — Båda dessa synes tillhöra former af *Ar. rubra* L., åtminstone motsvara de icke någondera fullkomligt den vext, som företrädesvis bör heta *A. marina*). — 33. *Rosa inodora* Fr. 34. *Po-*

tentilla pulchella Brown (e Grönlandia). 33. *Fragaria vesca* L. 36. *Ranunc. circinatus* Sibth. 37. *Thymus chamædrys* Fr. 38. *Melampyr. pratense* L. 39. *Elatine alsinastrum* L. 40. *Geran. pyrenaicum* L. 41. *Lunaria rediviva* L. 42. *Eutrema Edward. ii* Br. (*Draba lævis* Cham. Ledeb. — e Grönlandia). — 43. *Hedysarum Onobrychis* L. 44. *Medicago sativa* L. 45. *Lathyrus aphaca* L. (in dumetis prope Odense). 46. *Amaranthus Blitum* L. 47. *Carex acuta* L. 48. *Car. ampullacea* Good. 49. *C. Hornschuchiana* Hoppe. 50. *Aspidium montanum* Sw. (in alneto ad Knapstrup Selandiæ). 51—52 Jungermannier. 53—55 Lichener (6 arter). 56—64. Alger (12 arter). 65—80. Svampar (42 arter — dessa äro ritade efter Schumachers äldre teckningar och utgöra den minst tillfredsställande delen af detta häfte; isynnerhet är den mikroskopiska analysen icke motsvarande närvarande tids fordringar).

3. *Naturhistorisk Tidsskrift. Udgivet af Henrik Krøjer. 1 Bind (1—6 Hefte) Köpenhamn 1836—37. 2 Bind (1—6 Hefte) Köp. 1838—39.*

Icke utan grundad anledning har man klagat, att naturvetenskaperna i Danmark under sednare åren icke omfattats med samma ifver och intresse, som i de flesta andra länder, och det oaktadt att detta land alltjemnt egt enskilda män, hvilka hvar inom sin gren varit att räkna bland Europas utmärktaste. För att motarbeta detta förhållande och bidra att mera allmänt lifva och sprida intresset för naturens studium, beslut H:r Krøjer att utgifva denna tidsskrift och han synes hafva lyckats uti sitt bemödande. Åtminstone tyckas de många ganska intressanta afhandlingar, hvilka innehållas i de hittills utkomna tvenne banden, vitsorda, att äfven bland de yngre finnas många flitiga och skiickliga naturforskare. — Visserligen utgör Zoologien föremål för de flesta afhandlingarne; men Botaniken är icke lottlös; och det är hithörande uppsatser, för hvilka Ref. nu i korthet vill redogöra.

Af EtatsRådet Prof. *Hornemann* förekomma följande:

1. *Om Flora Danica* (1:sta B. sid. 105—137, 417—475). Innefattar en historia öfver detta arbete, hvars utgifvande börjades 1763 af Hallers lärjunge *G. C. Öder*, hvilken utgaf 10 häften, hvarest *Otto Fred. Müller*, som dock var mera zoolog än botanist, öfvertog arbetet, hvaraf 6 häften under hans uppsigt utkommo. Linnés utmärkte lärjunge *Martin Vahl* fick derefter sig updraget att fortsätta detsamma, hvaraf han äfven besörjde 6 häften, hvilka i alla hänseenden utmärka sig. Sedan han 1804 dött 53 år gammal, blef utgifningen af Fl. Dan. öfverdragen till *J. W. Hornemann* som sedan alltjemnt dermed fortfarit och hitintills utgifvit 16 häften. — Arbetet graveras på Konungens bekostnad, hvilken ock bekostar resor inom landet till arbetets kompletterande. De för detta ändamål af de särskilda utgifvarne företagna resor, hvaribland de alla äfven en eller flera gånger besökte Norge, omtalas; äfvensom uplysningar och anmärkningar meddelas till alla de särskilda häftena, och förekomma häribland flera rätt intressanta upgifter.

2. *Om de Danske, Norske og Holstenske Botaniker og Botanikens Yndere, som have nydt den Ære, at deres Navne ere blevene tillagte Planteslægter till Erindring om dem.* (1:sta B. sid. 550—595). — Här upgifvas, jemte biografiska underrättelser, dels 51 döda, dels 24 lefvande personer, som blifvit upkallade, hvilka dock icke alla varit infödda, utan äfven sådana, som utifrån inkomne varit bosatta i Danmark, Hertigdömena och kolonierna.

3. *Forsög till en Fortegnelse over de vildvoxende, men i ældre Tider införte Planter i Danmark, samt om dem, hvis Oprindelse är uvis.* (2:a B. sid. 639—650). Denna uppsats är ännu icke afslutad; öfverraskande är, att bland Danmark icke ursprungligen tillhöriga vexter finna den allmänna Asken anförd.

Följande uppsatser äro af *S. Drejer*:

4. *Botaniska Bidrag* (1:sta B. sid. 217—232). Dessa angå: 1. *Scirpus palustris* L. och *S. uniglumis* Link, hvilka betraktas som former af samma art; för *S. pal.* uppgifvas följande 3 former: *α. fossarum* (f. *coarctata*), *β. stagnorum* (f. *intermedia* l. *typica*) och *γ. riparum* (f. *uniglumis*). — 2. *Polygala*, hvaraf tre arter antagas förekomma i Danmark: *P. vulgaris* (med *P. oxyptera* som var.), *P. depressa* och *P. amara* (med *P. uliginosa* och *amblyptera*). — 3. *Euphrasia officinalis* L. Denna anses innefatta 2 arter, hvilka på följande sätt karakteriseras: *E. gracilis* Fr. corollæ tubo (curvatulo) labium inferius superante, fol. ovali-lanceolatis acute crenatis, floralibus concavis capsulam oblongam submarginatam arcte includentibus laciniis cal. acutas æquantibus. *E. officinalis*: cor. tubo labio infer. breviori, fol. ovato-cordatis superioribus præsertim laciniisque calycinis cuspidato-crenatis, floralibus subplanis concaviusculisve, capsula multififormi folia subsuperante. — Af denna antagas 3 former: *α. ericetorum*, *β. arenaria*, *γ. segetalis*, *δ. pratensis*, *ε. palustris*.

5. *Nogle Bemærkninger om Slægten Polygonum* (1:sta B. sid. 345—350). Afse *P. minus* Huds. (hvaraf antagas 2 former: en ljus-form och en skugg-form), *P. lapathifolium* och *P. Persicaria*.

6. *Notice om Stellaria graminea* (1:sta B. sid. 350—352). Af den antagas 2 former: en *feminina* (parviflora) och en *masculina* (grandiflora). Förf. har icke sett någon form med båda könen lika utbildade.

7. *Botaniska Noticer af Lector Blytt i Christiania* (1:sta B. sid. 353—357). Några utdrag ur Blytts berättelse om dess resa i vestra Norge 1833, som är införd i Magazin for Naturvidenskaberne, Anden Rækkes 2 t. Bind.

8. *Fortegnelse paa en deel nye eller sjeldne Planter, som i de sidste Aar ere fundne i Danmark* (2 B. sid 176—191). Följande nya uppgifvas, dock utan diagnoser eller beskrifningar, som Förf. säger sig vilja annorstades meddela:

Poa adspersa; *Juncus inundatus* (nära *J. filiformis*); *J. atricapillus* (nära *J. alpinus*); *Rumex Helolapathum*, *Stellaria* n. sp.? (nära *S. crassifolia*); *Potamogeton* n. sp.? (nära *P. natans*). — *Lycopod. alpinum* L. angifves som sänd från trakten af Hjörning i Norra Jutland.

9. *Bemærkninger over nogle arter af Lathyrus.* (2. B. sid. 282—295). 1. *Lathyrus pratensis* L. Sedan Förf. granskat *L. sepium* Scop. Koch och *L. Hallesteinii* Baumg. äfvensom halten af de upgifna karaktererne, upställer han 3 former af *L. pratensis*: α . *villosa*, *parvistipula*; minor, compactior, fol. oblongo-ellipticis, stipulis hastatis; β . *subsericea*, *typica*: fol. lanceolatis, stip. sagittatis; γ . *glabra*, *grandistipula*; gracilior l. robustior, glabra l. glabrescens, fol. longioribus, stip. (sagittatis? l. hastatis) longissimis: *L. sepium* Scop. *L. Hallersteinii* Baumg. *L. prat.* β . *grandistipulus* Rochel. Sydeuropeisk. — 2. *L. maritimus* Bigelow; Förf. visar att denna icke kan föras till *Pisum*, utan måste flyttas till granskapet af *L. palustris*.

10. *Floristiskt Udbytte fra Aaret 1838.* (2. B. sid. 416—431). Med anledning af *Utricularia neglecta* Lehm., som blifvit funnen i Jutland, framställas skilnaderne mellan denna och närslägtade arter; som *U. neglecta* äfven lärer förekomma i Sverge, torde det icke vara ur vägen att här anföra dessa skilnader. *U. vulgaris*: öfverläppen rak något längre än gapet, undra läppen temligen kort med nedböjda sidor (hvarigenom kronan får ett något kantigt utseende); sporreren af underläppens längd med divergerande spets (d. v. s. mera nedåtböjd); kronan i det hela mera långsträckt och sammantryckt från sidorna; småstjelkarne (pedicelli) (4—8—10) efter blomningen nästan horisontalt utstående; bladen mycket tätt samman. — *U. neglecta*: Öfverläppen med spetsen något inböjd, dubbelt längre än gapet, med sidorna något tillbakaböjda, så att den midtpå bildar en fall eller trubbig ränna på den bakåtvända sidan (se Fl. Dan. t. 1981); undra läppen utbredd, nästan parallel med den dubbelt kortare

sporren; båda läpparne i kanten fint vågiga; kronan mera utsträckt i bredden; de afblomstrade småstjelkarne upåt riktade (adirecti). Bladen fina, temligen fränskiljda. Anthererna hos båda fria, hopstötande. — *U. intermedia* och *neglecta* skiljas: hos förra herrskar tvådelning hos bladen; hos sednare fyrdelning; scapus hos förra utgår från sidan af stjelken (hydrocormus), hos sednare från ryggen; hos förra har blott roten, hos sednare blott bladen blåsor. — Bland andra anmärkningsvärda växter, som anföras i denna upsats, äro: *Corydalis claviculata* Willd. funnen nära Helsingör äfvensom på Fyen bland buskar, och en, troligen ny, art af *Corallorhiza* funnen på en ljunghed mellan Köpenhamn och Kjöge.

11. *Dr. Springs Udvikling af de systematiske Eenheders Begreb og deres Anvendelse, kort framstillet af S. Drejer.* (2 B. sid. 437—463). Utdrag ur Springs afhandling: Über die naturhistorischen Begriffe von Gattung, Art und Abart. Leipz. 1838.

F. Liebman har meddelat följande bidrag:

12. *Om et nyt Genus Erythroclathrus af Algernes Familie.* 2 B. sid. 169—175). Noggran undersökning af lefvande exemplar af *Verrucaria rubra* Somf. Fl. Dan. t. 1932 f. 2 gjorde för Förf. klart, dels att Fries med allt skäl skiljt den från Lafvarne och öfverflyttat den till Algerna, dels ock att dess byggnad aflägsnar den från *Palmella*, dit Fries, förledd af den ofullständiga och inkorrektta fig. i Fl. Dan., hänfört den. *Palmella* består nemligen af en gelatinös massa, sammansatt af korn, som utan ordning ligga strödda om hvarannan; deremot utgöres nu ifrågavarande vext af en läderartad crusta, som vid tillräcklig förstoring visar sig sammansatt af konfervartade parallela trådar. Den kommer således att utgöra ett nytt slägte *Erythroclathrus*, som af Förf. hänföres till *Nostochinae* och betraktas såsom prototypen till *Zonaria*. Det karakteriseras sålunda: Frons gelatinoso-coriacea, crustæformis, rubra, e filis rectis simplicibus parallelis agglutinatis composita. Fila articulata. Articuli in filis agglutinatis op-

positi. Som Förf. sedan fann, att *Chatophora pellita* Lyngb. och en ny af Schousboe vid Tanger upptäckt och i dess mscpt. till *Zonaria* hänförd art, äfven höra till detta slägte, så kommer det att omfatta 3 arter: 1. *Er. rivularis* (vexer i sött vatten). 2. *E. pellita* och 3. *E. Schousboei* (vexa båda i salt vatten). — (*Cruoria* Fr. Fl. Scan. p. 316—317, dit Fries hänfört *Chatoph. pellita*, tyckes sammanfalla med detta slägte, såsom utgörande en högre fruktbärande status deraf).

13. *Algologisk Bidrag.* (2 B. sid. 274—281). *Linchia Zosteræ* Lyngb., för de fleste känd endast af den ofullkomliga fig. i Hydrophyt. Dan., har af Agardh forts till *Rivularia*, af Fries till ett eget slägte *Aegira*; i sistnämnda åsigt instämmer Förf., som dock anser karakteren böra förbättras. Det får sin plats bland *Batrachospermeæ* vid *Draparnaldia*.

14. *Bemärkningar og Tillæg til den Danske Algeflore.* (2 B. sid. 464—484 med en planch). — Ehuru Skandinavien Alger genom Agardhs och Lyngbys bemödanden blifvit så väl kända att knapt något annat land än England i detta hänseende dermed kan mäta sig, så hafva dock sötvattens algerna blifvit mera än tillbörligt försummade, hvar till Ehrenbergs försök att till djurriket vindicera *Diatomaceæ* äfven i sin mån i sednaste tider synes bidragit. Det är således en närmare kännedom om dessa uti Dannemark, som utgör närmaste föremålet för närvarande upsats, hvari Förf. dels för en del anförer vexeställen, dels diagnoser och beskrifningar för sådana, som för Danska floran äro nya eller varit förblandade, dels slutligen några arter, som här första gången beskrifvas. Dessa torde här böra anföras: *Tetraspora crassa* (T. cylindrica Fl. Dan. t. 2073 f. l. nec. Ag.), *Tetr. didyma*; *Callithamnion pyramidatum* (med fig.) står närmast *C. corymbosum*, funnen på *Rhodomela subfusca* vid Helsingör. Slägtet *Myxonema* Fr. antages (liksom Förf. i allmänhet i fråga om begränsningen af Confervernes släkten följer Fries Fl. Scan.) och en ny art *M. curvatum* (med fig.) upställes; *Scytonema variegatum* (med fig.); *Oscillatoria*

Friesii Ag. hänför Förf., i likhet med Fries (Syst. Orb. Veg. p. 353), till *Scytonema* under namn af *Sc. Bangii* (är dock skiljd från *S. Bangii* Ag.). *Siradium* n. g. Fila simplicia tenuissima plura circumvoluta et agglutinata fasciculum funiformem formantia, apice et hic illic sparsim discreta. Fila singula articulata, articulis diametrum subæquantibus hic illic articulo globuliformi alternantibus. — Inter Sphærozygam, Microcoleum et Scytonema intermedium, sed a quoque æque distans; — med en art *S. intricatum* (med fig). *Callothrix brevis*; *Lyngbya lutescens* (med fig). — Afhandlingen skall fortsättas.

Utom dessa uppsatser förekomma 4 mindre för Skandinavien flora af underordnad intresse: neml. Nekrolog öfver H. C. Lyngby af Hoffman-Bang (2 B. sid. 1—7.). — Öfver Engelmanne Dr. Carey, stiftaren af Bot. Trädg. i Serampore, af Voigt (1 B. sid. 233—242); Botaniska nyheter från Ostindien i bref från Voigt till Hornemann (2 B. sid. 269—273); samt anmärkningar öfver allmännaste vägvexter och ogräs i Brasilien af Dr. Lund (2 B. sid 53—67).

Det anförda må vara nog att antyda det intresse denna tidsskrift äfven för Svenska botanister bör hafva, för hvilka den borde vara mera känd än den verkligen är. Ref. skall icke underlåta framdeles återkomma till densamma.

4. *Lærebog i den botaniske Terminologi og Systemlære; af S. Drejer, Korresp. Medl. af det Kongl. Bot. Selsk. i Regensburg. Kjöb. Schubothe 1839. XXII och 413 sid. 8:o.*
5. *Lærebog i Naturhistorien for Skoler. Af S. Drejer, Lærer i Zoologi og Bot. i Efterslægtsselskabets Realskole og i det von Westenske Institut, og P. Bramsen. Kjöb. Reitzel 1840, X og (Dyrrig.) 276, samt (Plante- og Mineralrig.) 227 sid. 8:o.*

Bland Danmarks yngre botanister är Förf. till dessa tvenne arbeten säkerligen den, som mest bidragit till lifvande och spridande af Botanikens studium i detta land. Liksom han genom sin år 1838 utgifna *Flora excursoria hafniensis* lemnade en passande och efter nuvarande tidens fordringar affattad handbok att begagna vid exkursioner på Seeland, så har han i det under N:o 4 uptagna arbete meddelat en, särdeles hvad terminologien angår, god handbok, för hvars innehåll Ref. i största korthet vill redogöra. — I inledningen utvecklar Förf. dels lärobokens syfte, dels isynnerhet terminologiens betydelse och grunden för dess indelning. Den är visserligen baserad på morfologien, men dock derifrån skiljd såsom mera subjektiv; den är icke heller underkastad något successivt framskridande, utan upfattar de af morfologien lemnade resultatet såsom i hvarje period afslutade och i och med detsamma liksom stillastående, hvadan den ock i hvarje olika period måste framstå under en ny form. — Beträffande terminologiens indelning anmärker Förf. att som i Botaniken förekomma dels sådana uttryck, som ensamt tillhöra denna vetenskap, eller liknelsevis begagnade erhålla en för den egen betydelse, dels ock sådana som äro lånade från andra vetenskaper eller från språket i allmänhet och begagnas i den vanliga betydelsen, så måste terminologien indelas i 2 afdelningar: den förklarande (T. explicativa) för förra och den beskrivande (T. descriptiva) för de sednare uttrycken. — Förf. framställer slutligen i inledningen det sätt, hvarpå boken bör begagnas, hvarvid han vidrör de förhållander, som ega rum vid åtskilliga embetsexamina, der Botanik fordras som underordnad beståndsdel; hvad härom yttras gäller i allmänhet i Sverge om alla examina der någon botanik kommer i fråga.

Sjelfva läroboken sönderfaller i 2 delar: Terminologi och Systemlära. Den förra delas i 2 böcker; neml. den förklarande terminologien (= morfologisk-terminologiska uttryck) (S 1—73; sid. 1 132); och den beskrivande (= predika-

ter, allmänna uttryck för att beteckna yttre rumförhållande, utan afseende på organ-olikheterna) (§ 74—99; sid. 133—178); hvarefter som bihang följer: Fragment af den fysiologiska terminologien, såvidt den innehåller uttryck, som företrädesvis användas vid systematiska bestämningar: uttryck att beteckna vexternas tids- (lifs-) förhållander (§ 100—108; sid. 179—189). — I systemläran framställas: 1. Nordiska systemet = Linnæanska sexualsystemet; 2. Fransyska; = Jussieuska systemet, hvarvid äfven redogöres för så väl Decandolles som Bartlings framställning af detsamma; 3. Tyska = Reichenbachska. Vid hvarje af dessa upgifvas klasser, ordningar och familjer, hvarjemte vid Decandolles och Reichenbachs flera släkten upräknas under hvarje familj och ordning; men några karakterer framställas icke, utom vid de sista (öfversta) ordningarne och dess grader inom Reichenbachs metod, "för att åtminstone häntyda på de många förhållander, genom hvilkas innerliga sammanstämning det naturliga så klart och harmoniskt framträder" i detta system, hvilket Förf med förkärlek omfattat och om hvilket han yttrar att "det väntar (och knapt förgäfvets) att finna allmänt insteg." — Slutligen följa 2 register; ett till terminologien och ett till systemläran (p. 295—413).

Denna läroboks hufvudsakliga förtjenst ligger i Förf. sträfvan att på ett skarpt och bestämdt sätt fixera terminologien; ett sträfvande, som i sanning förtjenar att värderas och berömmas. — Huruvida ett blott upräknande af de särskilda klasserna, ordningarna o. s. v. i flera särskildta systemer upfyller de fordringar man har af en lärobok, eller i allmänhet medför särdeles nytta, är en annan fråga.

I N:o 5, af hvilken Ref. endast fäster sig vid vextriket, upgifvas först de viktigaste momenterna af terminologien och morfologien, hvarefter Reichenbachska systemet framställs, hvarvid de viktigaste familjerna och grupperna i korthet karakteriseras samt exempel af hithörande vexter anforas, utan att Förf. likval ingår i någon redogörelse för vexternas nytta.

i medicin, hushållning, o. s. v., hvilket annars plägar utgöra ett mycket viktigt och voluminöst moment i sådane läroböcker.

6. *Prodromus Monographiæ Lemnacearum, auctore M. J. Schleiden.* (Linnæa 1839. 4s Hefst. p. 384—392).

Enär det är Red. afsigt att hufvudsakligen fästa upmärksamheten på sådana arbeten och afhandlingar, hvilka kunna vara af specielt intresse för skandinaviska floran och dess dyrkare, så vill Red. för denna gång, bland de i sista årgången af Linnæa förekommande flera intressanta uppsatser, inskränka sig till åfvannämnda afhandling, hvori Förf., sedan han anvisat *Lemnaceæ* sin plats såsom en tribus bland *Aroideæ*, på följande sätt indelar och uppställer hit hörande slagten och arter:

†. Vasa spiralia transitoria l. nulla. Plantæ novellæ nudæ.

A. Frondes rima l. basilari hiantes. Flores in pagina frondis superiori erumpentes.

Gen. 1. *Wolffia* Horkel (Horkelia Reich). — *W. Delilii* ex Ægypto.

B. Frondes rimis binis basilaribus hiantes. Flores e rima lateraliter prodeuntes.

Gen. 2. *Lemna*: Flor. masc. 2, altero in evolutione præcioriori; Filamenta filiformia recurva. Ovarium uniloculare uniovulatum; ovulo erecto, horizontali-hemianatropo. — Stylus elongatus recurvus. Fructus: utriculus monospermus indehiscens. Semen in fundo affixum, horizontale; embryo conicus, radícula vaga.

Sp. 1. *L. minor* L. Frondes obovato-subrotundæ crassiusculæ 3-4-natim rarius plures cohærentes monorhizæ; stipite frondis novellæ discreto fragili. — *L. cyclostasa* Elliot. *L. minuta* Kunth. *L. minima* Chev. *L. conjugata* Willd. Herb.

Sp. 2. *L. trisulca* L. Frondes lanceolatæ apice repando-dentatæ, tenues, in stipitem elongatum persistentem attenuatæ

ideoque multifariam aggregatæ, exclusis floriferis submersæ. — *Staurogeton* Reich, — *L. intermedia* Ruthe. — *L. cruciata* Roxb.

Gen. 3. *Telmatophace*. Spadix brevissimus sed discernendus. Flor. masc. 2. Filamenta recurva medio dilatata. Ovar. 1-loculare 2-00-ovulatum, ovulis erectis anotropis. Stylus elongatus recurvus. Fructus: capsula membranacea, dehiscentia circumscissa, 2-poly-sperma. Semina erecta, albumen parvissimum; embryo ovatus, plumula maxima, radícula infera.

Sp. 1. *T. gibba*: Frondes obovatæ l. suborbiculatæ, adultæ inferne vesiculososo-convexæ; stipite frondis novellæ discreto fragillimo ideoque frondibus adultis subsolitariis. — *L. gibba* L. — β . *trichorrhiza*: fronde superne rubente, radice longissima. *L. trichorrhiza* Thuill.

††. Vasis spiralibus in tota planta conspicuis. Fronde novella stipulis binis (inferiori et superiori) membranaceis aucta, polyrrhiza.

Gen. 4. *Spirodela*: Fl. masc. 2 Filamenta inferne angustata. Fl. fem.: Ovar. 2-ovulatum, ovulis erectis anotropis; stylus —, stigma —, fructus —.

Sp. 1. *S. polyrrhiza*: Frons planiuscula, nervis palmatis, polymorpha, orbicularis — obovata, apice obtuso l. acuto. — *L. polyrrhiza* L. — *L. bannatica* W. K. — *L. orbicularis* Kit. — *L. thermalis* P. de B. — *L. orbiculata* Roxb.

Appendix: L. arrhiza Mich., secundum observationes Cl. Hoffman bona species, asservanda est, sed cui generi accensenda, incertum remanet, cum flores et fructus adhuc desiderentur. Non magnopere a veritate aberrare mihi videtur, qui hanc speciem generi meo *Telmatophace* subjungat. — Exstat in Steudel Nomencl. bot. adhuc *L. punctata* Meyer, cujus originem extricare non licuit. — *L. obcordata* P. de B. et Wahl, nec non *L. dimidiata* Rafin. maximo errore tantum Lemnaceis adnumerantur, cum utraque secundum inspec-

tionem speciminum ab auctoribus ipsis ortorum Ricciæ species habenda sit.

7. *Algæ Scandinaviæ exsiccatae*, quas distribuit John Erh. Areschoug, Phil. Dr., ad Acad. Carol. Botan. Docens, Reg. Soc. Bot. Ratisb. Membr. Fasciculus primus. Gothoburgi Prytz 1840. Fol. — Vend. Lund. Gleerup. — 3 R:dr B:co.

Redan för några år sedan påbörjade Mag. Areschoug en exsiccata samling af skandinaviska alger, hvilken dock icke kom i bokhandeln af den grund, att han ej af alla arterna egde ett tillräckligt antal nog instruktiva exemplar. Han har derföre, med undertryckande af denna, påbegynt en ny dylik samling, hvaraf första fasciklen nu utkommit, i hvilken innehållas följande 25 arter i väl valda specimina:

1. *Fucus serratus* L. 2. *F. canaliculatus* L. 3. *F. vesiculosus* L. var. 4. *Gigartina plicata* Grev. 5. *Dictyosiphon foeniculaceus* Grev. 6. *Asperococcus Turneri* Hook. 7. *Cladostephus spongiosus* Ag. 8. *Callithamnion Rothii* Lyngb. 9. *Polysiphonia bulbosa* Suhr. 10. *P. byssoides* Grev. 11. *Enteromorpha intestinalis* Link. 12. *E. clathrata* Lk. 13. *Conferva Linum* Roth. 14. *C. cannabina* Aresch. 15. *C. fucicola* Velley. 16. *C. pannosa* Aresch. 17. *C. bombycina* Ag. 18. *C. rupestris* L. 19. *C. Vadorum* Aresch. 20. *Mougeotia genuflexa* Ag. 21. *Mesogloia rubra* Ag. 22. *Corynephora marina* Ag. 23. *Callothrix fasciculata* Ag. 24. *Oscillatoria æstuarii* Lyngb. 25. *Lichina confinis* Ag.

8. *Synopsis Floræ Gothlandicæ. Quam, Præs. Doct. G. Wahlenberg, p. p. auctor Carolus Sæve. P. I, II. Ups. 1837. 34 pag. 8:o.*

9. *Plantæ Cotyledoneæ in Paroecia Ostrogothiæ Kärna, quas secundum methodum natur. Cel. Friesii disposuit atque congessit Carolus J. Wessén, Philos. Mag. Ups. 1838. IV et 62 pag. 8:o.*

10. *Plantæ Cotyledoneæ Paroeciæ Roslagiæ Bro, quarum enumerationem, Præs. El. Fries, p. p. Auctor Johannes Aug. Schagerström. Pars prior. Ups. 1839. 16 pag. 8:o.*

Svårigheten att erhålla de vid Universiteterna utkommande disputationer, har gjort, att förestående trenne specialfloror först nu kunna anmålas. Ehuru innehållande blotta vextförteckningar utan några egentliga fytografiska anmärkningar, äro de dock af intresse. N:o 8, som framställer vegetationen på den i så många hänseenden intressanta ön Gotland, är upställd efter Linnéanska sexual-systemet, arterna äro upfattade och begränsade helt och hållet på samma sätt, som i Wahlenbergs Flor. Svec.; för sällsyntare äro vexeställen anförda i noter. Deri upräknas 760 arter jemte många varieteter, hvilka enligt andras åsichter förtjena betraktas såsom egna arter, så att man kan uppskatta arternas antal till omkring 790, hvaribland icke äro inberäknade mossor, lavar, alger eller svampar, hvilka icke i nu ifrågavarande arbete äro uptagna.

N:o 9 och 10, hvilka båda äro upställda efter naturliga metoden, sådan den i Fries' Flora Scan. är framställd, och hvari (med undantag af *Equisetum* och *Chara*) endast verkliga fanerogamer upräknas, äro intressanta, såsom lemnande underrättelser om vegetationens förhållande inom trakter, som förut i detta afseende varit ganska litet bekanta. N:o 9 upräknar 564 arter, i allmänhet begränsade i öfverensstämmelse med Fries' åsichter, med speciela vexeställen anförda vid hvarje art samt flera fytografiska anmärkningar, hvarjemte äfven de vexter äro anmärkta, som, ehuru icke funna inom florans gebit, dock förekomma i tillgränsande trakter. Af N:o 10 är allenast första delen ännu utkommen, hvari vexterna till *Caryophylleæ* upräknas med de sällsyntares vexeställen uptagna i noter.

